

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 iulie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Petru Ursache,

Judecători

Iurie Diaconu, Nicolae Gordilă, Elena Covalenco,
Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,
Liliana Catan și Nadejda Toma,

judecînd, în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul în anulare împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2014, declarat de avocatul Sergiu Ciorbă, în numele condamnatului

*Ursu Alexandru Vasile, născut la
26 martie 1982, originar și locuitor al mun. Chișinău, str.
Țarinei 91, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale;*

<i>în instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare a cauzei</i>
<i>în instanța de apel:</i>	<i>02 august 2012 – 27 decembrie 2013,</i>
<i>în instanța de recurs ordinar:</i>	<i>24 ianuarie – 22 mai 2014,</i>
<i>în anulare:</i>	<i>15 august – 29 octombrie 2014, 25 martie – 02 iulie 2015;</i>

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 decembrie 2013, inculpatul Ursu Alexandru a fost achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii imputate.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că Ursu Alexandru este învinuit că, la 23 iunie 2011, în mun. Chișinău, fiind fondator cu cotă-parte de 100% din capitalul social al S.R.L. „IFC-Grup”, cu sediul în mun. Chișinău, str. Țarinei 91, avînd intenția spălării banilor săvîrșită prin tănuirea, deghizarea naturii, originii, transmiterea și deplasarea proprietății reale a bunurilor în proporții deosebit de mari, despre care știa cu certitudine că acestea constituie venituri ilicite, a acceptat primirea pe contul S.R.L. „IFC-Grup”, nr. 2251152600/USD, deschis la filiala nr. 6 a „Moldova-Agroindbank” SA, de pe str. Alba-Iulia 184/3, mun. Chișinău, suma de 185.239,60 dolari SUA, echivalentul la 2.169.007,52 lei, bani care aparțin companiei „Casco Petroleum Overseas” LTD, transferați ilegal la 23 iunie 2011 de către Valentin Baștovoii din banca comercială KCB Uganda.

Tot la 23 iunie 2011, cu scopul voalării acțiunilor sale criminale, dorind să atribuie un aspect legal sursei și provenienței mijloacelor bănești și să asigure tănuirea și deghizarea informației privind natura, originea, mișcarea și apartenența acestor mijloace bănești, Ursu Alexandru, știind cu certitudine că suma de 185.239,60 dolari SUA constituie venituri ilicite ale S.R.L. „IFC-Grup”, întrucît au parvenit din Uganda în lipsa vreunui temei juridic, folosind situația sa de serviciu, a dispus transmiterea sumei de 2.120.000 lei de pe contul nr. 22511331013/MDL, care aparține S.R.L. „IFC-Grup”, din filiala nr. 6 a BC „Moldova-Agroindbank” SA, de pe str. Alba-Iulia 184/3, mun. Chișinău, către SA „Sticlămont”, societate unde S.R.L. „IFC-Grup” deține pachetul majoritar de acțiuni, iar Ursu Alexandru activează în calitate de director comercial.

Organul de urmărire penală a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal - spălarea banilor săvîrșită prin tănuirea, deghizarea naturii, originii, transmiterii, deplasării proprietății reale a bunurilor de către o persoană care știe sau trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite, cu folosirea situației de serviciu, în proporții deosebit de mari.

Instanța a statuat că operațiunile ce au avut loc au un caracter civil, nefiind constatate în acțiunile inculpatului, prin probele administrate, existența elementelor infracțiunii de spălare a banilor.

3. Procurorul a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal la 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Apelantul a invocat că instanța de fond eronat și-a motivat sentința, pe declarațiile contradictorii ale martorilor Baștovoii A. și Baștovoii V., neținînd cont că pentru faptul delapidării averii „Casco Petroleum Overseas” LTD în sumă de 185.308 dolari, bani care ulterior au fost transferați pe contul IFC-Grup și care sunt obiectul material al prezentei infracțiuni, Baștovoii A., Baștovoii V. și Jugănarul I. au fost recunoscuți culpabili prin sentința Judecătoriei sect. Buiucani, mun. Chișinău din 23.12.2013.

În așa mod, instanța de judecată, știind deja că există o hotărîre judecătorească prin care a fost stabilită proveniența ilegală a banilor, totuși emite o sentință de achitare.

Prin condamnarea lui Baștovoii A., Baștovoii V. și Jugănarului I. a fost stabilit faptul că infracțiunea comisă de către aceștia nu reprezintă decât ceea ce numește judecătorul „infracțiunea principală”, iar infracțiunea de spălare a banilor comisă de către Ursu A. nu este altceva decât infracțiunea care se află „în conexiune cu infracțiunea principală”.

Eronat instanța de fond a indicat că la prezenta infracțiune nu există obiect material, probele acuzării fiind apreciate unilateral.

3.1. La 03 martie 2014, a declarat apel reprezentantul părți vătămate „Casco Petroleum Overseas” LTD, Diaconu Vitalie, solicitând repunerea în termenul a cererii de apel, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal.

Apelantul a indicat că prima instanță ilegal și neîntemeiat a ignorat probele acuzării, care, fiind dobândite în cadrul urmăririi penale și cercetate în cadrul cercetării judecătorești, întemeiază vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2014, ambele apeluri au fost admise, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre.

Ursu Alexandru a fost condamnat în baza art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

Instanța de apel a constatat că, inculpatul Ursu Alexandru, la 23 iunie 2011, în mun. Chișinău, fiind fondator cu cotă-parte de 100% din capitalul social al S.R.L. „IFC-Grup”, cu sediul în mun. Chișinău, str. Țarinei 91, având intenția spălării banilor săvârșită prin tănuirea, deghizarea naturii, originii, transmiterea și deplasarea proprietății reale a bunurilor în proporții deosebit de mari, despre care știa cu certitudine că acestea constituie venituri ilicite, a acceptat primirea pe contul S.R.L. „IFC-Grup”, nr. 2251152600/USD, deschis la filiala nr. 6 a „Moldova-Agroindbank” SA, de pe str. Alba-Iulia 184/3, mun. Chișinău, suma de 185.239,60 dolari SUA, echivalentul la 2.169.007,52 lei, bani care aparțin companiei „Casco Petroleum Overseas” LTD, transferați ilegal la data de 23 iunie 2011 de către Valentin Baștovoii din banca comercială KCB Uganda.

Tot la data de 23 iunie 2011, cu scopul voalării acțiunilor sale criminale, dorind să atribuie un aspect legal sursei și provenienței mijloacelor bănești și să asigure tănuirea și deghizarea informației privind natura, originea, mișcarea și apartenența acestor mijloace bănești, inculpatul Ursu Alexandru, știind cu certitudine că suma de 185.239,60 dolari SUA constituie venituri ilicite ale S.R.L. „IFC-Grup”, întrucât au parvenit din Uganda în lipsa vreunui temei juridic, folosind situația sa de serviciu, a dispus transmiterea sumei de 2.120.000 lei (MDL) de pe contul nr. 22511331013/MDL, care aparține S.R.L. „IFC-Grup” din filiala nr. 6 a BC „Moldova-Agroindbank” SA, de pe str. Alba-Iulia 184/3, mun. Chișinău, către SA „Sticlămont”, societate unde S.R.L. „IFC-Grup” deține pachetul majoritar de acțiuni, iar inculpatul Ursu Alexandru activează în calitate de director comercial.

Instanța de apel a constatat că vina inculpatului este integral dovedită prin probele administrate și a încadrat acțiunile lui în baza, art. 243 alin. (3) lit. b) Cod

penal, ca spălarea banilor săvârșită prin tănuirea, deghizarea naturii, originii, transmiterii, deplasării proprietății reale a bunurilor de către o persoană care știe sau trebuia să știe că acestea constituie venituri ilicite, cu folosirea situației de serviciu, în proporții deosebit de mari.

Totodată, instanța de apel a statuat că potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Astfel, potrivit materialelor pricinii, reprezentantul părții vătămate Casco Petroleum Overseas LTD, Diaconu V., a lipsit la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea acesteia.

Mai mult, în materialele cauzei nu este anexată dovada expedierii în adresa reprezentantului părți vătămate, Diaconu V., a copiei sentinței din 27 decembrie 2013.

Reprezentantul părți vătămate, Diaconu V., a făcut cunoștință cu sentința doar la data de 19.02.2014, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele pricinii, motiv pentru care cererea lui este fondată și pasibil de a fi admisă, fiind necesar de a repune în termen apelul acestuia.

5. Avocatul Sergiu Ciorbă a declarat recurs ordinar în numele inculpatului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a specificat că suma de 185.308 dolari SUA nu constituie venituri ilicite sau o sursă de proveniență a unei infracțiuni săvârșite anterior, fapt nedemonstrat și ignorat de către instanța de apel.

Nu a fost prezentată nici o probă ce ar indica asupra provenienței ilegale a mijloacelor bănești menționate și/sau proveniența din săvârșirea anterioară a unei infracțiuni.

Instanța s-a expus și practic a incriminat martorului Valentin Baștovoii, fapte care nu au constituit obiect al examinării în cauza penală de pe rol.

La fel, aceste împrejurări nu sunt indicate în rechizitoriu. Astfel, instanța de apel a depășit limitele faptelor incriminate inculpatului și s-a expus asupra drepturilor cet. Ion Strelnicov, care nici nu deține vre-o calitate procesuală în cauza penală.

Din dispoziția art. 243 Cod penal, incriminată inculpatului, rezultă că mijloacele bănești pe care ultimul dorea să le atribuie un aspect legal, adică să le legalizeze, urmau să fie cu bună-știință obținute ilicit în urma săvârșirii unei alte infracțiuni.

Din sensul normei penale enunțate, rezultă că veniturile obținute în urma contractelor civile ilegale, sau în lipsa contractelor sau a altor îmbogățiri neîntemeiate, ce nu constituie o infracțiune, nu pot constitui obiect material al infracțiunii de spălare a banilor. În materialele cauzei penale nu există nici o probă ce ar indica despre proveniența banilor din săvârșirea unei alte infracțiuni.

În astfel de împrejurări, lipsește obiectul material al infracțiunii de spălare a banilor, și anume banii care reprezintă bunuri fungibile.

Nu a fost prezentată nici o sentință definitivă sau irevocabilă prin care să fi fost constatat că acei bani au fost obținuți pe căi criminale.

Suma de 185.308 dolari SUA transferată de Valentin Baștovoii din contul nr. 2200285830 deschis în banca comercială KCB din Uganda, cont ce aparține companiei „Casco Petroleum Overseas” LTD, în contul nr. 22511526008 deschis la BC „Moldova Argroindbank” fil. nr. 6, cont ce aparține SRL „IFC-Grup”, nu poate constitui venituri ale SRL „IFC-Grup” din punct de vedere financiar-contabil. Or, conform raportului financiar al bilanțului contabil din 31.12.2011, prezentat la organul fiscal de SRL „IFC-Grup”, suma menționată după convertire a fost atribuită de SRL „IFC-Grup” la datorii.

Infrațiunea de spălare a banilor este o infrațiune aflată în conexiune cu o infrațiune principală în sensul art. 1 lit. e) din Convenția Europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infrațiunii, încheiată la Strasbourg la 8 noiembrie 1990, adică orice infrațiune în urma căreia produsele sunt rezultate și susceptibile de a deveni obiectul unei infrațiuni de spălare a banilor.

În lipsa unor probe certe, simpla constatare că SRL „IFC-Grup” a primit în cont suma de 185.308 dolari SUA de la cet. Valentin Baștovoii în lipsa contractului și chiar dacă destinația transferului - pentru servicii nu corespundea destinației reale - împrumutul de la Muawia Bilal, nu poate justifica concluzia instanței de apel precum că banii primiți de către SRL „IFC-Grup” sunt dintre cei obținuți în urma unei infrațiuni.

Astfel, la pronunțarea deciziei de condamnare, instanța de apel nu a luat în considerație faptul că lipsește semnul obligatoriu al obiectului infrațiunii și anume obiectul material la caz - bunuri fungibile materializate prin mijloace bănești în sumă de 185.308 dolari SUA.

Probele administrate de partea acuzării dovedesc cert numai faptul că SRL „IFC-Grup” a acceptat suma de 185.308 dolari SUA, transferată de Valentin Baștovoii din contul companiei „Casco Petroleum Overseas” LTD, a convertit banii în lei moldovenești și i-a transferat în contul SA „Sticlămont”, acțiuni care nu se încadrează în noțiunea de tănuire sau deghizare conform dispoziției art. 243 alin. (1) lit. b) Cod penal, astfel fiind lipsă semnul obligatoriu al laturii obiective a infrațiunii de spălare a banilor și anume - acțiunea. Or, latura obiectivă a infrațiunii constituie manifestarea exterioară a faptei infracționale și este principalul element al faptei infracționale care îi atribuie individualitate, iar în lipsa faptei infracționale realizate prin acțiune nu poate exista infrațiunea.

În materialele cauzei nu există nici o probă ce ar demonstra că după primirea banilor în cont, SRL „IFC-Grup” a transferat în contul SA „Sticlămont” anume acea sumă de 185.308 dolari SUA, în situația în care banii constituie bunuri fungibile, iar la momentul primirii banilor în contul SRL „IFC-Grup” erau mai multe mijloace financiare. În această ordine de idei este de remarcat că suma de 185.308 dolari se află pînă în prezent în contul SRL „IFC-Grup”.

În acțiunile inculpatului nu se conțin semnele componente de infrațiune de spălare a banilor, iar șirul de acte juridice încheiate dintre Muawia Bilal, SRL „IFC-Grup” reprezentată de inculpat la acel moment și SA „Sticlămont” au un

caracter civil din conținutul cărora nu se atestă acțiuni de tănuire sau deghizare a mijloacelor bănești, care ar constitui venituri ilicite.

Mișcarea sumei de 185.308 dolari SUA a fost transparentă, efectuată în baza actelor juridice real existente, lipsind acțiuni ce ar putea fi calificate ca tănuirea sau deghizarea provenienței banilor ce constituie venituri ilicite.

Nu a fost demonstrat cel puțin că anume inculpatul a săvârșit acele acțiuni în situația în care nu avea calitatea de administrator și nu putea acționa din numele SRL „IFC-Grup”.

Or, probele pe care le-a reținut instanța de apel în suportul vinovăției inculpatului nu demonstrează alt ceva decât faptul că SRL „IFC-Grup” a primit în cont suma de 185.308 dolari SUA, ulterior din banii ce se aflau pe contul companiei o parte au fost convertiți în lei și transferați în contul SA „Sticlămont”, prin urmare aceste acțiuni nu pot fi calificate ca tănuirea sau deghizarea originii și provenienței banilor.

În momentul primirii banilor, inculpatul nu a deținut calitatea de administrator al SRL „IFC-Grup”, fapt confirmat prin extrasul nr. 230034 din 20.06.2011, eliberat de Camera înregistrării de Stat, anexat la cauză.

Astfel, mijloacele bănești au ajuns în contul SRL „IFC-Grup” la data de 23.06.2011, însă inculpatul a fost eliberat din funcția de administrator la data de 31.05.2011 și deja la 01.06.2011 a fost angajat în funcția de director comercial al SA „Sticlămont”, împrejurare importantă care nu fost elucidată în decizia contestată.

Inculpatul nu putea acționa în calitate de reprezentant al SRL „IFC-Grup” după cum pretinde acuzarea. Având calitatea de fondator, inculpatul în acea perioadă nu a gestionat activitatea SRL „IFC-Grup” și prin urmare nu poate duce răspundere de activitatea economică a entității.

Nu a fost dată apreciere corespunzătoare declarațiilor cet. Velentin Baștovoii, care fiind audiat în calitate de martor a explicat despre sursa de proveniență a banilor, relatând că a deținut dreptul deplin de a efectua o astfel de operațiune. La fel, au fost aduse argumente și explicații plauzibile în privința destinației reale a banilor transferați. Prin urmare, cele declarate de inculpat corespund pe deplin declarațiilor martorilor Velentin Baștovoii și Andrei Baștovoii, care cu lux de amănunte au explicat circumstanțele de fapt și evenimentele reale ce au avut loc.

Declarațiile martorilor demonstrează lipsa acțiunilor infracționale și vin în suportul poziției apărării care pledează pentru lipsa componentei de infracțiune în acțiunile inculpatului.

Instanța de apel a lăsat fără vre-un argument plauzibil faptul că în materialele cauzei penale nu există nici o probă ce ar demonstra că inculpatul știa sau trebuia să știe că acele mijloace bănești constituie pretinse venituri ilicite (fapt nedemonstrat).

Inculpatul știa cu certitudine că suma de 185.308 dolari SUA constituie ce-a de-a doua tranșă a împrumutului acordat de Muawia Bilal, iar în suportul acestei împrejurări vin probe prezentate de apărare și anume scrisoarea din 12.06.2011 adresată SRL „IFC-Grup” de către Muawia Bilal, și acordul adiționat din 18.06.2011 la contractul de împrumut nr. IFC 2010-1 din 01.06.2010 încheiat între Muawia Bilal și SRL „IFC-Grup”.

Prin urmare, după cum rezultă din textul art. 6 din Convenția Europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii, încheiată la Strasbourg la 8 noiembrie 1990, fapta de spălare a banilor are ca element subiectiv numai intenția „atunci când sunt comise cu intenție”, la care se adaugă condiția ca infractorul să „știe, în momentul dobândirii lor, că acestea constituie produse” (art. 6 paragraf 1 lit. c).

În speță, aceasta presupune dovedirea prin probe certe că inculpatul, în momentul primirii sumei de 185.308 dolari SUA, știa că acea sumă de bani provine din săvârșirea unei infracțiuni, fiind inadmisibilă prezumția.

Instanța de apel nu a motivat care din probe au convins-o că inculpatul știa sau trebuia să știe despre pretinsa provenință ilicită a banilor, în situația în care la materialele cauzei lipsesc probe ce ar demonstra aceste împrejurări extrem de importante pentru justa soluționare a cauzei.

Acuzarea în cadrul examinării cauzei în instanța de fond a pretins că suma de 185.308 dolari SUA constituie venituri ilicite a SRL „IFC-Grup”, însă SRL „IFC-Grup” nu a fost atrasă la răspundere civilă, contravențională sau penală pentru pretinsul fapt că ar realiza venituri ilicite.

Suma de 185.308 dolari SUA în principiu nu poate constitui veniturile SRL „IFC-Grup”, or, conform evidenței contabile suma a fost înregistrată ca avans primit de la „Casco Petroleum Overseas” LTD/Valentin Baștovoi/.

Venit - este sumă de bani care revine unei persoane sau firme dintr-o activitate prestată sau din proprietatea deținută, într-o perioadă de timp, câștig, beneficiu.

În speță suma de 185.308 dolari SUA a intrat în contul SRL „IFC-Grup” cu destinația servicii care este folosită uzual, iar destinația reală a banilor fiind ce-a de-a doua tranșă în baza contractului de împrumut nr. IFC/MUA/2010-1 din 01.06.2010, încheiat dintre SRL „IFC-Grup” și Muawia Bilal.

Chiar și în situația în care suma de 185.308 dolari SUA a fost înregistrată ca venit la SRL „IFC-Grup” în lipsa temeiului juridic, astfel de situație constituie îmbogățire fără justă cauză, raport ce urma să fie dedusă instanței judecătorești în procedură civilă, nu și în cadrul dosarului penal fiind incriminată inculpatului infracțiunea de spălare de bani.

Unicul temei care și-a găsit loc în actul de învinuire este faptul că ar constitui o ilegalitate că SRL „IFC-Grup” a acceptat primirea sumei de 185.308 USD de la Valentin Baștovoi, reprezentant al „Casco Petroleum Overseas” LTD, în lipsa unui contract scris, argument ce nu poate fi reținut și pus la baza unei sentințe de condamnare.

Suma de 185.308 USD a fost primită de SRL „IFC-Grup” în calitate de împrumut de la dl. Muawia Bilal, fapt confirmat prin scrisoarea din 12.06.2011 adresată de către dl. Muawia Bilal către SRL „IFC-Grup” și acordul adițional nr. 1 din 18.06.2011 la contractul de împrumut nr. IFC 2010-1 din 01.06.2010.

Conform art. 581 alin. (1) Cod civil, dacă din lege, contract sau din natura obligației nu reiese că debitorul urmează să execute obligația personal, aceasta poate fi executată și de un terț. În astfel de cazuri, creditorul este obligat să accepte

executarea propusă de terț pentru debitor. Oferta de executare de către un terț trebuie făcută în interesul debitorului și nu doar în scopul de a schimba creditorul.

Astfel, norma enunțată permite executarea obligației debitorului de a da cu împrumutul de către un terț la caz terțul fiind Valentin Baștovoii, reprezentant al „Casco Petroleum Overseas” LTD, care a fost indicată de către dl. Muawia Bilal ca fiind persoana ce va executa obligația de a da cu împrumutul, împrejurarea lăsată fără aprecierea instanței de apel.

Ulterior, deja la înaintarea cererii de apel, procurorul a indicat precum că caracterul ilicit al banilor se demonstrează printr-o sentință prin care Valentin Baștovoii a fost recunoscut vinovat de însușirea acelor mijloace bănești și precum că la pronunțarea sentinței instanța de fond cunoștea aceste împrejurări.

În conținutul cererii de apel, procurorul a adus argumente, învinuiri noi, care nu se conțin în rechizitoriu, fapt inadmisibil din considerentele că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Dispozițiile art. 6 § 3 CEDO exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite dreptului de a fi informat despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa, în vederea organizării unei apărări eficiente și rezultative pe cât de posibil în circumstanțele cauzei și asupra faptei pentru care o persoană este acuzată.

Instanța de apel a admis cererea de apel declarată de reprezentantul părții vătămate „Casco Petroleum Overseas” LTD, V. Diaconu, care a fost depus peste termenul prevăzut de dispoziția art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, conform căruia termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Sentința integrală a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost pronunțată în ședința de judecată din 27.12.2013.

Poate fi dedus cu ușurință că termenul de declarare a apelului pentru procuror, apărător, inculpat și reprezentantul părții vătămate a început să curgă din data de 28.12.2013, iar termenul limită de declarare a apelului a fost data de 11.01.2013.

În interiorul termenului prevăzut de lege, reprezentantul părții vătămate „Casco Petroleum Overseas” LTD, V. Diaconu, nu a declarat apel, apelul fiind declarat la 03.03.2014 adică peste 50 de zile după expirare termenului acordat de lege pentru a efectua actul de procedură corespunzător.

Instanța de apel ilegal a repus cerere de apel în termen, or, în suportul repunerii au fost invocate două motive pretinse ca fiind întemeiate: ultimul a lipsit la pronunțarea sentinței; nu a fost informat despre adoptarea sentinței, iar prin urmare a făcut cunoștință cu sentința la data de 19.02.2014.

Motivele invocate de reprezentantul părții vătămate precum că a lipsit la pronunțarea sentinței nu poate fi reținut ca fiind un motiv întemeiat de omitere a termenului de declararea a apelului.

Este de remarcat că apelantul a participat în cadrul ședințelor de judecată, a fost audiat de către instanță, a adresat întrebări, iar în ședințele ulterioare nu s-a mai prezentat, nu a anunțat instanța despre motivele neprezentării, nu a solicitat amânarea cauzei și nu a insistat asupra participării obligatorii în toate fazele procesului, astfel manifestându-și dezinteresul față de procesul penal ce se afla la acel moment în curs de examinare în instanța de fond.

Lipsa reprezentantului părții vătămate la pronunțarea sentinței a depins direct și exclusiv de voința ultimului și nu putea fi reținută de către instanța de apel ca o împrejurare obiectivă ce nu a depins de voința lui și care l-a împiedicat de a declara apelul în termen.

Prezentare sau neprezentare în ședința de judecată constituie un drept al părții vătămate, prezența ultimului nefiind obligatorie și nu împiedica examinarea cauzei penale în lipsa sa.

Astfel, reprezentatul părții vătămate a ales opțiunea de a nu se mai prezenta în ședințele ulterioare, prin urmare nu putea fi pus la baza repunerii în termen de declarare a apelului motivul invocat.

Ce ține de ce-l de-al doilea motiv invocat în susținerea omiterii termenului de declarare a apelului, nici el nu putea fi pus la baza admiterii cererii de repunere în termen, or, instanța de judecată nu avea obligația de a-l înștiința pe apelant despre adoptarea sentinței, iar dispoziția art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, stabilește cert momentul începerii curgerii termenului pentru declararea apelului.

Reprezentantul apelantului, având calitatea procesuală de parte vătămată, avea dreptul și interesul procesual de a se interesa de mersul și rezultatul examinării cauzei penale, însă ultimul nu și-a realizat dreptul acordat de lege, iar prin urmare dezinteresul pe care l-a manifestat ultimul nu poate justifica omiterea termenului de apel.

Motivele invocate în susținerea cererii de repunere în termen, au fost de natură subiectivă care au ținut exclusiv de voința reprezentantului părții vătămate, care în cadrul examinării cauzei penale în instanța de fond a manifestat o poziție pasivă, iar în cele din urmă nu putea fi repus în termen de către instanța de apel, lipsind motive întemeiate de ordin obiectiv ce nu au depins de voința ultimului.

La soluționare cererii de repunere în termen a apelului instanța trebuia să constate existența faptului că întârzierea de declarare a apelului a fost determinată de motive întemeiate (calamitate naturală, accident, boală etc.), situație în care nu s-a regăsit apelantul, motivele invocate nefiind întemeiate, împrejurări în care cererea de apel urma să fie respinsă ca fiind depusă peste termen.

La fel, în cererea sa de apel, apelantul a făcut trimitere la prevederile art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, care reglementează situația în care apelul a fost depus peste termen.

Conform prevederilor art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Prevederile normei citate nu au putut fi aplicate în speță din motiv că nu au fost întrunite cumulativ condițiile impuse de lege, or, la caz reprezentantul părții vătămate a participat la judecarea cauzei.

Pentru a se regăsi în situația prevăzută de dispoziția normei citate mai sus reprezentantul părții vătămate urma să lipsească atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței, urmînd să întrunească cumulativ toate condițiile impuse de lege.

Pentru ca instanța de apel să dispună de o cale legală de repunere a reprezentului părții vătămate în termenul de declararea a apelului, urmau să fie întrunite câteva condiții ce nu au fost respectate.

Prima condiție ca apelul să fie considerat ca declarat peste termen este că apelantul a lipsit la toate termenele de judecată, adică apelantul nu a cunoscut ce s-a judecat, împrejurări în care apelantul nu se regăsește, motiv din care prevederile art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, nu puteau fi aplicate de către instanța de apel.

În urma celor menționate, instanța de apel urma să respingă cererea de apel declarată de reprezentantul părții vătămate „Casco Petroleum Overseas” LTD, Vitalie Diaconu, ca fiind depusă peste termen.

Din decizie rezultă că instanța de apel a omis să se pronunțe asupra circumstanțelor formulate și probelor prezentate de către partea apărării.

Instanța de apel a condamnat inculpatul practic doar în baza declarațiilor părții vătămate V. Diaconu și a martorului G. Talpă, cu care în cadrul urmăririi penale nu a fost efectuată confruntare în vedere constatării veridicității acelor declarații.

Prin atare mod de eschivare de la faptul de a combate un argument sau altul al inculpatului, instanța de apel și-a demonstrat incapacitatea în a aduce careva argumente contrare, considerent din care și le-a trecut în umbră, și nici nu le-a expus în decizia sa, pentru a nu fi necesar de a le combate.

Făcînd cunoștință cu modalitatea de motivare a deciziei contestate, se creează impresia că inculpatul și apărătorii nu au fost auziți, or, indiferent de obiecțiile sale, instanța de apel oricum nu a dat un răspuns cert, și nu a permis părții de a cunoaște argumentele pro și contra care au stat la baza unei sentințe de condamnare.

Mai mult, instanța de apel în conținutul deciziei a constatat că legiuitorul a stabilit că săvîrșirea operațiunilor de spălare a banilor în proporții mari presupune că tranzacțiile și alte acțiuni ale persoanelor juridice sau fizice cu mijloace financiare ori cu bunuri depășesc suma de 500 de unități convenționale, adică suma de 10.000 lei.

Astfel, persistă incapacitatea colegiului ce a emis acea decizie, care nici cel puțin nu cunoaște proporțiile pe care le-a prevăzut legiuitorul în art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, unde sunt prevăzute proporțiile deosebit de mari nu și mari după cum a reținut colegiul. Aceasta denotă că colegiul a examinat cauza superficial, iar produsul acelei examinări, adică decizia, este defectuoasă, contrară legii, nemotivată corespunzător, motive din care urmează să fie anulată total ca fiind ilegală.

Instanța de apel, la aprecierea probelor, a admis încălcarea prevederilor legii procesuale și anume a prevederilor art. 8 alin. (3), 99 alin. (2), 100 alin. (4), 101, 384, 385 alin. (1) Cod de procedură penală, ceea ce a condiționat comiterea unor erori grave de drept, ce prin urmare a condus la condamnarea ilegală a inculpatului.

În drept, recursul a fost întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 7) și 8) Cod de procedură penală.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2014, recursul a fost declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs a reținut că instanța de apel corect a repus în termen apelul reprezentantului părții vătămate și l-a admis ca fondat.

Astfel, potrivit materialelor pricinii reprezentantul părții vătămate Casco Petroleum Overseas LTD, Vitalie Diaconu, a lipsit la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea acesteia. Mai mult, în materialele cauzei nu este anexată dovada expedierii în adresa reprezentantului părți vătămate a copiei sentinței.

Reprezentantul părții vătămate a făcut cunoștință cu sentința Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 27 decembrie 2013 doar la data de 19.02.2014, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele cauzei, motiv pentru care cererea reprezentantului părți vătămate Casco Petroleum Overseas LTD, Diaconu Vitalie, *a fost drept fondată și pasibil de a fi admisă.*

Recurentul invocă în recursul său că, în acțiunile inculpatului nu au fost întrunite elementele infracțiunii, lipsește obiectul material al infracțiunii.

Sub aspectul situației de „neîntrunire a elementelor infracțiunii”, se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura cauzală dintre acestea).

Instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar atât ale apărării, cât și ale acuzării, verificându-le sub aspectul pertinentei și concludenței, atât pe cele obținute în procesul urmăririi penale, cât și în cadrul ședințelor de judecată, fapt ce face ca concluzia despre vinovăția lui Ursu Alexandru în comiterea infracțiunii imputate să fie justă și întemeiată.

Conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată detaliat și minuțios în textul hotărârii instanței de apel, probe ce nu trezesc careva dubii.

Argumentele apărătorului, care nu este de acord cu aprecierea probelor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Mai mult, aprecierea probelor ține de examinarea cauzei în fapt și în drept fie în instanța de fond, fie în instanța de apel, și dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar da temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare.

În cauză s-au stabilit toate elementele componente ale infracțiunii incriminate inculpatului.

Or, banii în suma de 185.239,60 dolari SUA, *extrași în numerar de Valentin Baștovoii din contul „Casco Petroleum Overseas” LTD* și transferați pe conturile „IFC-Grup” SRL și constituie obiectul material al spălării banilor în speța dată.

Mai mult, acest transfer se confirmă prin documente bancare și de însăși inculpatul Ursu Alexandru.

Astfel, *analizând* materialele cauzei și *hotărârile judecătorești atacate*, Colegiul penal *nu constată vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea acestora.*

Decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În virtutea prevederilor art. 466 Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești au devenit irevocabile.

8. La 15 ianuarie 2015, avocatul Sergiu Ciorbă a declarat, în numele condamnatului, recurs în anulare cu suplimente, în care solicită casarea deciziilor instanțelor de apel și de recurs, cu menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că de către instanța de apel și cea de recurs au fost admise mai multe încălcări.

A fost încălcat dreptul condamnatului Ursu Alexandru la apărare efectivă și un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 și 3 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în rezultatul faptului că:

instanța de apel l-a condamnat pe Ursu A. în baza faptelor care nu au fost incriminate în rechizitoriu și nu au constituit obiect al examinării în instanța de fond, fără ca procurorul să incrimineze faptele noi în ordinea prevăzută de lege, iar instanța să-i acorde termen pentru a-și pregăti apărarea;

instanța de apel ilegal a repus în termen cererea de apel a reprezentantului părții vătămate;

instanța de recurs nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate de recurent în cererea sa de recurs ordinar și ca rezultat a adoptat o decizie nemotivată.

A fost încălcat principiul prezumției nevinovăției consfințit în art. 6 § 2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 21 din Constituția Republicii Moldova și art. 8 Cod de procedură penală. Or, instanța de apel a admis motivarea sentinței de condamnare în baza unei sentințe care nu este definitivă și care nu există în dosar.

Cauza penală în instanța de apel a fost judecată de un complet ilegal constituit. Completul de judecată care a judecat cauza la Curtea de Apel Chișinău nu a fost compus potrivit legii, fiind încălcate prevederile art. 30, 31, 33 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs a examinat cererea de recurs și cauza penală superficial, ceea ce poate fi demonstrat și prin constatarea din motivarea deciziei, că *„analizând materialele cauzei și hotărârile judecătorești atacate, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea acestora. Decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art. 417 Cod de procedură penală”*.

Astfel, din cuprinsul motivării deciziei se desprinde că apelul a fost respins.

Ori aceasta denotă lipsa unei examinări corespunzătoare a recursului, deoarece în cauza inculpatului apelul a fost admis.

9. Judecând recursul în anulare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către apărătorul condamnatului în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

Sub acest aspect, se reține că instanța de recurs a comis următoarele erori de drept.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 7) și 8), 434, 435 alin. (3), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, când apelul a fost introdus tardiv, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii. Judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs. Decizia instanței de recurs trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea recursului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Decizia instanței de recurs trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Obligarea instanței de a-și motiva hotărârea rezultă din prevederile art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană. Acest lucru presupune relevarea considerentelor și temeiurilor asupra concluziilor formate în rezultatul verificării hotărârii atacate în raport cu motivele invocate de recurent și cu temeiurile pentru recurs prevăzute de lege. Este necesar ca în mod precis și explicit, prin argumente relevante și suficiente, să fie rezolvate problemele de drept apărute la judecarea recursului, prin întocmirea corectă a hotărârii adoptate. Lipsa de motivare adecvată cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească afectează grav respectarea garanțiilor procedurale la un proces echitabil (*hotărârea Plenului CSJ a RM din 30.10.2009, nr.9 - Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală, pct. 18, 31*).

Dar, instanța de recurs nu a respectat prevederile de drept menționate.

Astfel, potrivit descriptivului deciziei adoptate (*pct. 6. din decizie*), instanța de recurs:

a) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în recursul ordinar al apărării, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 5. din prezenta decizie;

b) a statuat în mod divergent și neclar că: **„analizând hotărârile judecătorești atacate, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea acestora. Decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului”**.

Or, hotărârile judecătorești precedente sunt diametral opuse – una de achitare și alta de condamnare a inculpatului, deci constatarea că ambele ar fi întemeiate și legale se exclude în esență.

Pe lângă aceasta, instanța de apel nu a respins apelurile procurorului și a reprezentantului părții vătămate, cum este indicat supra, dar le-a admis. Deci, instanța de recurs a verificat dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material în raport cu altă soluție decât cea adoptată de instanța de apel;

c) concluzia că instanța de apel corect a repus în termen apelul reprezentantului părții vătămate, nu este argumentată și fondată pe nicio normă de drept procesual-penală.

Nu este raportată această soluție nici la exigențele jurisprudenței naționale, care prevede că conform art. 403 CPP, repunerea în termen a apelului reprezintă mijlocul procesual prin care titularul dreptului de apel, care nu a putut declara apel din cauze independente de voința lui, este repus în dreptul din care fusese decăzut după expirarea termenului de apel. Repunerea în termen se operează doar avînd prezente două condiții cumulative: întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate: calamitate naturală, accident, boală ș.a., pe care apreciindu-le, instanța de apel va constata dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului; apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Aceste condiții îi privesc doar pe inculpat și partea civilmente responsabilă, deoarece împotriva lor poate fi începută executarea (*Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 7 și 7.1*).

Prin urmare, încălcările normelor procesuale-penale, comise de instanța de recurs, lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art. 6 CEDO, deoarece denotă că instanța de recurs nu a rezolvat problemele de drept apărute la judecarea recursului apărării, în mod precis și explicit, prin argumente relevante și suficiente, prin întocmirea corectă a hotărîrii adoptate, fiind prezentă lipsa de motivare adecvată cerințelor legii într-o hotărîre judecătorească, și constituie un viciu fundamental care a afectat hotărîrea menționată, adică reprezintă erori de drept care permit redeschiderea procesului penal în privința lui Ursu Alexandru.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța admite recursul, casează total hotărîrea atacată și dispune rejudecarea de către instanța de recurs ordinar, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs în anulare.

Prin urmare, recursul în anulare de pe rol este pasibil admiterii, cu casarea totală a deciziei instanței de recurs contestate, și dispunerea rejudecării cauzei la etapa admisibilității în principiu a recursului ordinar, de către aceeași instanță de recurs.

Instanța de recurs în anulare nu se va expune asupra argumentelor recurentului privind legalitatea deciziei instanței de apel, dat fiind că pe caz nu a fost exercitată, în condițiile legii, verificarea judiciară în cel de-al treilea grad de jurisdicție penală.

10. În conformitate cu prevederile art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul în anulare declarat de avocatul Sergiu Ciorbă, în numele condamnatului Ursu Alexandru Vasile, casează total decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2014, și dispune rejudecarea cauzei la etapa admisibilității în principiu a recursului ordinar, de către aceiași instanță de recurs.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 10 iulie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Iurie Diaconu

Nicolae Gordilă

Elena Covalenco

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Liliana Catan

Nadejda Toma